

LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO KODEKSO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

2015 m. kovo 26 d. Nr. XII-1566
Vilnius

1 straipsnis. 1.16 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 1.16 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Užsienio piliečiai ir asmenys be pilietybės, nuolat gyvenantys Lietuvos Respublikoje, pripažįstami neveiksniais tam tikrose srityse ar ribotai veiksniais tam tikrose srityse ar jiems teikiama pagalba priimant sprendimus Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.“

2 straipsnis. 1.84 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 1.84 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„1.84 straipsnis. Neveiksnaus fizinio asmens sudaryto sandorio pripažinimas negaliojančiu

1. Nepilnamečio iki keturiolikos metų sudarytas sandoris negalioja, išskyrus smulkius buitinius sandorius, kuriuos pagal šį kodeksą ir kitus įstatymus nepilnamečiai iki keturiolikos metų gali sudaryti savarankiškai.

2. Fizinio asmens, kuris dėl psichikos sutrikimo įstatymų nustatyta tvarka yra pripažintas neveiksnium tam tikroje srityje, toje srityje sudarytas sandoris negalioja.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytais atvejais, be šio kodekso 1.80 straipsnio 2 dalyje numatytų pasekmių, veiksnioji šalis privalo atlyginti antrajai šaliai šios turėtas išlaidas, taip pat jos turto netekimą ar sužalojimą, jeigu veiksnioji šalis žinojo arba turėjo žinoti, kad antroji šalis yra neveiksni šioje srityje.

4. Ieškinį dėl tokio sandorio pripažinimo negaliojančiu gali pareikšti neveiksnaus tam tikroje srityje asmens atstovai pagal įstatymą ir prokuroras. Jeigu sandoris yra naudingas neveiksniam tam tikroje srityje asmeniui, jo atstovas pagal įstatymą įstatymų nustatyta tvarka sandorį gali patvirtinti.“

3 straipsnis. 1.85 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 1.85 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„1.85 straipsnis. Ribotai veiksnas fizinio asmens ir fizinio asmens, kuris sprendimus tam tikroje srityje priima naudodamasis pagalba, nesinaudojant pagalba sudarytų sandorių pripažinimas negaliojančiais

1. Fizinio asmens, kurio veiksnas apribotas tam tikroje srityje dėl psichikos sutrikimo, toje srityje be rūpintojo sutikimo sudarytas sandoris gali būti teismo tvarka pripažintas negaliojančiu pagal rūpintojo ar prokuroro ieškinį.

2. Fizinio asmens, kuris sprendimus tam tikroje srityje priima naudodamasis pagalba, toje srityje nesinaudojant pagalba sudarytas sandoris gali būti pripažintas negaliojančiu šiame kodekse numatytais sandorių negaliojimo pagrindais pagal pagalbą teikiančio asmens ar prokuroro ieškinį.

3. Jeigu toks sandoris pripažįstamas negaliojančiu, taikomos šio kodekso 1.84 straipsnio 3 dalies nuostatos.

4. Rūpintojas gali duoti sutikimą sudaryti sandorį ir po jo sudarymo, jeigu sandoris yra naudingas asmeniui, kurio veiksnas apribotas tam tikroje srityje.“

4 straipsnis. 1.129 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 1.129 straipsnio 1 dalies 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) jeigu neveiksniui tam tikroje srityje ar ribotai veiksniam tam tikroje srityje asmeniui nepaskirtas globėjas ar rūpintojas;“.

5 straipsnis. 2.10 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 2.10 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„2.10 straipsnis. Fizinio asmens pripažinimas neveiksniu tam tikroje srityje

1. Fizinis asmuo, kuris dėl psichikos sutrikimo negali suprasti savo veiksmų tam tikroje srityje reikšmės ar jų valdyti, gali būti teismo tvarka pripažintas neveiksniu toje srityje. Neveiksniui tam tikroje srityje asmeniui šioje srityje yra nustatoma globa.

2. Teismas sprendime nurodo baigtinį sričių, kuriose asmuo pripažįstamas neveiksniu, sąrašą. Pripažinto neveiksniu tam tikroje srityje asmens vardu sandorius toje srityje sudaro jo globėjas. Globėjo teisės ir pareigos nustato šio kodekso trečiosios knygos normos.

3. Jeigu pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje asmuo pasveiksta arba jo sveikata labai pagerėja, teismas pripažįsta jį veiksnium toje srityje. Įsiteisėjus teismo sprendimui, tokiam asmeniui nustatyta globa toje srityje pasibaigia.

4. Prašymą pripažinti asmenį neveiksniu tam tikroje srityje turi teisę paduoti to asmens sutuoktinis, tėvai, pilnamečiai vaikai, globos (rūpybos) institucija arba prokuroras. Jie taip pat

turi teisę kreiptis į teismą dėl asmens pripažinimo visiškai veiksnium ar veiksnium toje srityje, kurioje asmuo yra pripažintas neveiksnium. Dėl asmens pripažinimo visiškai veiksnium ar veiksnium toje srityje, kurioje asmuo yra pripažintas neveiksnium, šio kodekso 2.10¹ straipsnyje numatytais atvejais į teismą taip pat turi teisę kreiptis Neveiksnių asmenų būklės peržiūrėjimo komisija. Ne dažniau kaip kartą per vienus metus kreiptis į teismą dėl pripažinimo visiškai veiksnium ar veiksnium toje srityje, kurioje asmuo yra pripažintas neveiksnium, turi teisę ir fizinis asmuo, kuris pripažintas neveiksnium tam tikroje srityje. Vienų metų terminas pradedamas skaičiuoti nuo teismo sprendimo pripažinti asmenį neveiksnium tam tikroje srityje įsiteisėjimo dienos. Vėlesni vienų metų terminai pradedami skaičiuoti nuo paskutinio teismo sprendimo, kuriuo buvo sprendžiamas asmens veiksnumo klausimas, įsiteisėjimo dienos.

5. Neveiksnium tam tikroje srityje pripažintam asmeniui teisės aktuose nustatytos neveiksnumo teisinės pasekmės atsiranda tik toje srityje.“

6 straipsnis. Kodekso papildymas 2.10¹ straipsniu

Papildyti Kodeksą 2.10¹ straipsniu:

„2.10¹ straipsnis. Neveiksnaus asmens būklės peržiūrėjimas

1. Kiekvienoje savivaldybėje turi būti sudaryta arba turi veikti nepriklausoma Neveiksnių asmenų būklės peržiūrėjimo komisija (toliau – Komisija). Ši komisija peržiūri neveiksnaus tam tikroje srityje asmens būklę ir priima sprendimą dėl tikslingumo kreiptis į teismą dėl teismo sprendimo, kuriuo asmuo pripažintas neveiksnium tam tikroje srityje, peržiūrėjimo. Atsižvelgiant į savivaldybės teritorijoje gyvenančių neveiksnių tam tikroje srityje asmenų skaičių, vienoje savivaldybėje gali būti sudaromos kelios Komisijos arba keliose savivaldybėse gali būti sudaryta viena Komisija. Neveiksnių asmenų būklės peržiūrėjimo komisijų pavyzdinius nuostatus tvirtina Vyriausybė.

2. Komisija savo iniciatyva peržiūri neveiksnaus asmens būklę, jei per vienus metus nuo teismo sprendimo pripažinti asmenį neveiksnium tam tikroje srityje įsiteisėjimo dienos šio kodekso 2.10 straipsnio 4 dalyje nurodyti asmenys arba neveiksnium tam tikroje srityje pripažintas asmuo nesikreipia dėl teismo priimto sprendimo pripažinti asmenį neveiksnium tam tikroje srityje panaikinimo. Neveiksnaus tam tikroje srityje asmens būklę peržiūri Komisija, sudaryta ar veikianti savivaldybėje, kurioje gyvena neveiksnus tam tikroje srityje asmuo.

3. Komisija savo veikloje vadovaujasi nešališkumo, nepriklausomumo, kuo mažesnio asmens veiksnumo ribojimo, veiksnumą ribojančių priemonių individualizavimo ir pagrįstumo principais. Peržiūrėdama neveiksnaus asmens būklę, Komisija turi išklausti neveiksnaus tam tikroje srityje asmens nuomonę, išskyrus išimtinius atvejus, kai tai objektyviai neįmanoma. Kai

Komisijai kyla abejonių dėl kreipimosi į teismą tikslingumo, visos abejonės turi būti vertinamos asmens, kuris pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje, naudai.

4. Komisija sudaroma iš penkių narių savivaldybės tarybos sprendimu. Kai sprendžiama dėl vienos Komisijos sudarymo kelioms savivaldybėms, šį sprendimą turi patvirtinti kiekvienos iš savivaldybių, kurioje veiks Komisija, taryba. Jei du iš penkių Komisijos narių nusprendžia, kad yra tikslinga kreiptis į sprendimą pripažinti asmenį neveiksniu tam tikroje srityje priėmusį teismą dėl teismo sprendimo peržiūrėjimo, laikoma, kad yra priimtas Komisijos sprendimas kreiptis į teismą. Komisijos priimti sprendimai neturi įtakos šio kodekso 2.10 straipsnio 4 dalyje nurodytų asmenų arba neveiksniu tam tikroje srityje pripažinto asmens teisei kreiptis į teismą dėl neveiksnaus asmens pripažinimo veiksnium.

5. Komisijos narių darbo apmokėjimo tvarką nustato Vyriausybė.“

7 straipsnis. 2.11 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 2.11 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„2.11 straipsnis. Fizinį asmenų civilinio veiksnio apribojimas tam tikroje srityje

1. Fizinis asmuo, kuris dėl psichikos sutrikimo iš dalies negali suprasti savo veiksmų tam tikroje srityje reikšmės ar jų valdyti, gali būti teismo tvarka pripažintas ribotai veiksnium toje srityje. Kai asmens veiksnumas apribojamas tam tikroje srityje, jam yra nustatoma rūpyba. Rūpintojo teises ir pareigas nustato šio kodekso trečiosios knygos normos.

2. Teismas sprendime nurodo baigtinį sričių, kuriose fizinis asmuo pripažįstamas ribotai veiksnium, sąrašą. Srityse, kuriose fizinis asmuo pripažintas ribotai veiksnium, šis asmuo negali sudaryti sandorių ar kitaip veikti be rūpintojo sutikimo. Neveiksnius tam tikroje srityje fizinis asmuo tose srityse, kuriose jis pripažintas ribotai veiksnium, gali sudaryti sandorius ar kitaip veikti su globėjo sutikimu. Šiais atvejais neveiksnaus tam tikroje srityje fizinio asmens sandorių sudarymui *mutatis mutandis* taikomos šio kodekso nuostatos, reglamentuojančios ribotai veiksnaus tam tikroje srityje asmens sandorių sudarymą. Teismas negali apriboti asmens teisės kreiptis į teismą dėl riboto veiksnio tam tikroje srityje panaikinimo, dėl šio kodekso 2.25 ir 2.26 straipsniuose numatytų teisių įgyvendinimo ir teisės skųsti rūpintojo ar globėjo veiksmus.

3. Išnykus aplinkybėms, dėl kurių asmens veiksnumas buvo apribotas tam tikroje srityje, teismas panaikina asmens veiksnio apribojimą toje srityje. Įsiteisėjus teismo sprendimui, asmeniui nustatyta rūpyba toje srityje pasibaigia.

4. Pilnametis ribotai veiksnus tam tikroje srityje asmuo asmeniškai atsako pagal savo sutartines ir nesutartines prievoleles.

5. Prašymą apriboti asmens civilinį veiksnumą tam tikroje srityje turi teisę paduoti to asmens sutuoktinis, tėvai, pilnamečiai vaikai, globos (rūpybos) institucija arba prokuroras. Jie

taip pat turi teisę kreiptis į teismą dėl asmens pripažinimo visiškai veiksnium ar veiksnium toje srityje, kurioje asmuo yra pripažintas ribotai veiksnium. Kreiptis į teismą dėl veiksnumo apribojimo panaikinimo turi teisę ir asmuo, kurio veiksnumas apribotas.

6. Santykiams, susijusiems su neveiksnaus tam tikroje srityje ar ribotai veiksniaus tam tikroje srityje fizinio asmens turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimu ir gynimu, *mutatis mutandis* taikomi šio kodekso trečiosios knygos VII dalies straipsniai.

7. Ribotai veiksnium tam tikroje srityje pripažintam asmeniui teisės aktuose nustatytos riboto veiksnumo teisinės pasekmės atsiranda tik toje srityje.“

8 straipsnis. 2.11¹ straipsnio pakeitimas

Pakeisti 2.11¹ straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„2.11¹ straipsnis. Neveiksnų ir ribotai veiksnų asmenų registras

1. Neveiksnų ir ribotai veiksnų asmenų registre registruojami asmenys, kurie teismo tvarka pripažinti neveiksniais tam tikroje srityje arba kurių civilinis veiksnumas tam tikroje srityje apribotas, nepilnamečiai nuo keturiolikos iki aštuoniolikos metų šio kodekso 2.8 straipsnio 3 dalyje nustatytais atvejais, šių asmenų globėjai ir rūpintojai, asmenys, kurie yra sudarę sutartį dėl pagalbos priimant sprendimus, pagalbą priimant sprendimus teikiantys asmenys, sritys, kuriose asmeniui teikiama pagalba priimant sprendimus, asmenų pateikti išankstiniai nurodymai ir tvarkomi dėl jų teismo priimtų sprendimų duomenys apie neveiksnumo ar veiksnumo apribojimo nustatymą, sritis, kuriose asmuo pripažintas neveiksnium ir (ar) kuriose asmens veiksnumas apribotas, ir veiksnumo apribojimo arba neveiksnumo panaikinimą, taip pat duomenys apie sutartis dėl pagalbos priimant sprendimus, pagalbos priimant sprendimus teikimo pabaigą ir išankstinius nurodymus. Neveiksnų ir ribotai veiksnų asmenų registras yra neviešas valstybės registras.

2. Neveiksnų ir ribotai veiksnų asmenų registro valdytoja yra Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, šio registro tvarkytoja – Centrinė hipotekos įstaiga. Registro duomenys tvarkomi Neveiksnų ir ribotai veiksnų asmenų registro nuostatų nustatyta tvarka.

3. Neveiksnų ir ribotai veiksnų asmenų registro duomenys Neveiksnų ir ribotai veiksnų asmenų registro nuostatų nustatyta tvarka teikiami tik turintiems įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytą teisę šiuos duomenis gauti duomenų gavėjams jų tiesioginėms funkcijoms atlikti.“

9 straipsnis. 2.13 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 2.13 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„2.13 straipsnis. Neveiksnių fizinių asmenų nuolatinė gyvenamoji vieta

1. Neveiksnaus tam tikroje srityje fizinio asmens nuolatinė gyvenamoji vieta pripažįstama jo globėjo nuolatinė gyvenamoji vieta, jeigu globėjas ir globotinis gyvena toje pačioje valstybėje.

2. Jeigu neveiksnaus tam tikroje srityje fizinis asmuo gyvena kitoje valstybėje negu jo globėjas ir toje valstybėje yra neveiksnaus tam tikroje srityje asmens asmeninių, socialinių ir ekonominių interesų centras, laikoma, kad jo nuolatinė gyvenamoji vieta yra toje valstybėje.“

10 straipsnis. 2.25 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 2.25 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Fizinis asmuo neliečiamas. Be paties asmens (o kai asmuo neveiksnaus šioje srityje, – be jo atstovo pagal įstatymą) valios ir laisvo sutikimo su juo negali būti atliekami jokie moksliniai, medicinos bandymai ar tyrimai. Šis sutikimas turi būti išreikštas raštu.“

2. Pakeisti 2.25 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Atlikti intervenciją į žmogaus kūną, pašalinti jo kūno dalis ar organus galima tik asmens sutikimu. Sutikimas chirurginei operacijai turi būti išreikštas raštu. Jeigu asmuo yra neveiksnaus šioje srityje, šį sutikimą gali duoti jo globėjas, tačiau neveiksniam šioje srityje asmeniui kastruoti, sterilizuoti, jo nėštumui nutraukti, jį operuoti, jo organui pašalinti būtinas teismo leidimas. Šioje dalyje numatytas sutikimas ar teismo leidimas nereikalingas būtino reikalingumo atvejais, siekiant išgelbėti asmens gyvybę, kai jai gresia realus pavojus, o pats asmuo negali išreikšti savo valios.“

11 straipsnis. 2.26 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 2.26 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„2.26 straipsnis. Neleistinumas apriboti fizinio asmens laisvę

1. Fizinio asmens laisvė neliečiama. Veiksniui asmeniui taikyti bet kokią priežiūrą ar apribojimus galima tik paties asmens sutikimu, taip pat kitais įstatymų nustatytais atvejais.

2. Asmens sveikatos priežiūrai asmens sutikimas nereikalingas, jeigu jo gyvybei gresia pavojus arba būtina jį guldyti į stacionarinę sveikatos priežiūros įstaigą, kad būtų apsaugoti visuomenės interesai.

3. Asmens psichinė būklė gali būti tiriama tik jo sutikimu arba teismo leidimu. Sutikimą atlikti neveiksnaus šioje srityje asmens psichinės būklės tyrimą gali duoti jo globėjas arba teismas. Jeigu asmens gyvybei gresia realus pavojus, skubi psichiatrinė medicinos pagalba gali būti suteikta ir be asmens sutikimo.

4. Asmuo gali būti paguldintas į psichiatrijos įstaigą tik jo paties sutikimu, taip pat teismo leidimu. Jeigu asmuo turi psichikos sutrikimą ir yra reali grėsmė, kad jis savo veiksmais ar neveikimu gali padaryti esminės žalos savo ar aplinkinių sveikatai ar gyvybei bei turtui, jis gali būti priverstinai hospitalizuotas, bet ne ilgiau kaip tris darbo dienas. Priverstinė hospitalizacija gali būti pratęsta tik įstatymų nustatyta tvarka teismo leidimu. Jeigu asmuo yra neveiksnius atitinkamoje srityje, sutikimą dėl jo hospitalizacijos, tačiau ne ilgiau kaip tris darbo dienas, gali duoti asmens globėjas. Neveiksnaus atitinkamoje srityje asmens priverstinė hospitalizacija po to gali būti pratęsta tik įstatymų nustatyta tvarka teismo leidimu.

5. Į teismą dėl priverstinės hospitalizacijos ar neveiksnaus atitinkamoje srityje asmens hospitalizacijos jo globėjo sutikimu pratęsimo psichiatrijos įstaiga turi kreiptis ne vėliau kaip per 48 valandas nuo asmens paguldymo į psichiatrijos įstaigą.

6. Asmenys, neteisėtai apriboję fizinio asmens laisvę, privalo atlyginti jam padarytą turtinę ir neturtinę žalą.“

12 straipsnis. 2.114 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 2.114 straipsnio 1 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) visi steigėjai buvo neveiksnūs šioje srityje arba nebuvo įstatymų nustatyto steigėjų minimumo;“.

2. Pakeisti 2.114 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Ieškinį dėl juridinio asmens įsteigimo pripažinimo neteisėtu gali paduoti juridinio asmens dalyvis ar neveiksnaus šioje srityje dalyvio globėjas, juridinio asmens valdymo organai, taip pat prokuroras, gindamas viešą interesą.“

13 straipsnis. 2.132 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 2.132 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Atstovai gali būti tiek veiksnūs atitinkamoje srityje fiziniai asmenys, tiek ir juridiniai asmenys.“

14 straipsnis. Kodekso papildymas 2.137¹ straipsniu

Papildyti Kodeksą 2.137¹ straipsniu:

„2.137¹ straipsnis. Išankstinis nurodymas

1. Pilnametis veiksnus fizinis asmuo gali pateikti išankstinį nurodymą, kaip turėtų būti tvarkomi klausimai dėl jo turtinių ir asmeninių neturtinių teisių ir pareigų įgyvendinimo tuo

atveju, jei jis ateityje būtų pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje ar ribotai veiksniu tam tikroje srityje.

2. Išankstiniame nurodyme asmuo gali:

1) nurodyti asmenis, kuriuos pageidauja, kad teismas skirtų jo globėjais arba rūpintojais, jei jis būtų pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje ar ribotai veiksniu tam tikroje srityje;

2) nurodyti asmenis, kurių teismas neturėtų skirti jo globėjais arba rūpintojais, jei jis būtų pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje ar ribotai veiksniu tam tikroje srityje;

3) pareikšti valią dėl gyvenamosios vietos (apgyvendinimo globos (rūpybos) institucijoje);

4) nurodyti konkretų asmenį, kuris spręstų klausimus dėl jo turtinių ir asmeninių neturtinių teisių ir pareigų įgyvendinimo;

5) pateikti kitus nurodymus.

3. Išankstiniai nurodymai turi būti notarinės formos ir yra registruojami notariname registre ir Neveiksnių ir ribotai veiksnių asmenų registre. Išankstinius nurodymus turi teisę tvirtinti notariai ir Lietuvos Respublikos konsuliniai pareigūnai. Vienas išankstinio nurodymo egzempliorius duodamas jį pateikusiam asmeniui, o kitas lieka jį patvirtinusioje įstaigoje. Informacija apie išankstinio nurodymo pateikimą ir jo turinį iki išankstinio nurodymo įsigaliojimo yra konfidenciali.

4. Išankstinis nurodymas įsigalioja, kai įsiteisėja teismo sprendimas, kuriuo asmuo pripažįstamas neveiksniu tam tikroje srityje arba kuriuo asmuo pripažįstamas ribotai veiksniu tam tikroje srityje, ir galioja išankstiniame nurodyme numatytą terminą. Išankstinis nurodymas, kuriame galiojimo terminas nenustatytas, galioja tol, kol panaikinamas teismo sprendimas, kuriuo asmuo pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje arba kuriuo asmuo pripažintas ribotai veiksniu tam tikroje srityje.

5. Kai išankstinis nurodymas įsigalioja, jo nuostatomis privalo vadovautis visi asmenys ir institucijos, atliekantys veiksmus dėl išankstinį nurodymą pateikusio asmens turtinių ir asmeninių neturtinių teisių ir pareigų įgyvendinimo, išskyrus atvejus, kai dėl pasikeitusių aplinkybių vadovavimasis išankstiniu nurodymu aiškiai nebeatitinka jį pateikusio asmens interesų. Tai, kad išankstinis nurodymas nebeatitinka jį pateikusio asmens interesų, turi būti konstatuota teismo tvarka. Kreiptis į teismą dėl leidimo nesilaikyti išankstinio nurodymo turi teisę visi suinteresuoti asmenys ar institucijos, kurie turi atlikti veiksmus dėl išankstinį nurodymą pateikusio asmens turtinių ir asmeninių neturtinių teisių ir pareigų įgyvendinimo.“

15 straipsnis. Kodekso papildymas 2.137² straipsniu

Papildyti Kodeksą 2.137² straipsniu:

„2.137² straipsnis. Išankstinių nurodymų registravimas

1. Lietuvos Respublikos notarų ar konsulinių pareigūnų patvirtinti išankstiniai nurodymai registruojami Neveiksnių ir ribotai veikusių asmenų registre.

2. Notarai ir konsuliniai pareigūnai Neveiksnių ir ribotai veikusių asmenų registro nuostatų nustatyta tvarka pateikia Neveiksnių ir ribotai veikusių asmenų registrui duomenis apie pateiktus, pakeistus ir panaikintus išankstinius nurodymus.

3. Neveiksnių ir ribotai veikusių asmenų registre esantys duomenys apie pateiktą išankstinį nurodymą perduodami teismui, kai teismas kreipiasi sprendamas klausimą dėl asmens veiksnumo tam tikroje srityje apribojimo arba pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje.“

16 straipsnis. Kodekso papildymas 2.137³ straipsniu

Papildyti Kodeksą 2.137³ straipsniu:

„2.137³ straipsnis. Išankstinio nurodymo pakeitimas, papildymas ir panaikinimas

1. Asmuo turi teisę savo išankstinį nurodymą bet kada pakeisti ar papildyti pateikdamas naują išankstinį nurodymą. Asmuo turi teisę savo išankstinį nurodymą bet kada panaikinti.

2. Vėliau pateiktas išankstinis nurodymas panaikina visą pirmesnę išankstinį nurodymą ar jo dalį, kuri prieštarauja vėliau pateiktam išankstiniam nurodymui.

3. Asmuo gali panaikinti savo išankstinį nurodymą, paduodamas pareiškimą išankstinį nurodymą patvirtinusiui notarui ar konsuliniam pareigūnui. Šis pareiškimas turi būti notarinės formos.“

17 straipsnis. 2.147 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 2.147 straipsnio 1 dalies 6 punktą ir jį išdėstyti taip:

„6) mirus davusiam įgaliojimą fiziniam asmeniui ar pripažinus jį neveiksniu srityje, kurioje duotas įgaliojimas, arba ribotai veiksnium srityje, kurioje duotas įgaliojimas, arba nežinia kur esančiu;“.

2. Pakeisti 2.147 straipsnio 1 dalies 7 punktą ir jį išdėstyti taip:

„7) mirus fiziniam asmeniui, kuriam duotas įgaliojimas, ar pripažinus jį neveiksniu srityje, kurioje duotas įgaliojimas, arba ribotai veiksnium srityje, kurioje duotas įgaliojimas, arba nežinia kur esančiu.“

18 straipsnis. 3.15 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3.15 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„3.15 straipsnis. Veiknumas

1. Asmuo, įsiteisėjusiu teismo sprendimu pripažintas neveiksniu šioje srityje, negali sudaryti santuokos.

2. Ribotai veiksnus šioje srityje asmuo negali sudaryti santuokos be rūpintojo rašytinio sutikimo. Jeigu rūpintojas sutikimo neduoda, ribotai veiksnas šioje srityje asmens prašymu leidimą sudaryti santuoką gali duoti teismas.

3. Jeigu paaiškėja, kad yra iškelta byla dėl vieno iš ketinančių susituokti asmenų pripažinimo neveiksniu šioje srityje, santuokos registracija turi būti atidėta iki teismo sprendimo iškeltoje byloje įsiteisėjimo.“

19 straipsnis. 3.38 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3.38 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Santuoka, sudaryta pažeidžiant šio kodekso 3.15 straipsnyje nustatytą santuokos sudarymo sąlygą, gali būti pripažinta negaliojančia pagal neveiksnaus šioje srityje sutuoktinio globėjo, ribotai veiksnas šioje srityje sutuoktinio rūpintojo, prokuroro arba bet kurio kito asmens, kurio teisės ar teisėti interesai buvo pažeisti santuoka, ieškinį.“

20 straipsnis. 3.48 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3.48 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„3.48 straipsnis. Privalomas globos (rūpybos) institucijų dalyvavimas

Kai nagrinėjamos bylos dėl santuokos pripažinimo negaliojančia, globos (rūpybos) institucijos arba valstybinė vaiko teisių apsaugos institucija, jeigu vienas ar abu sutuoktiniai yra nepilnamečiai arba teismo sprendimu pripažinti neveiksniais šioje srityje ar ribotai veiksniais šioje srityje, privalo dalyvauti nagrinėjant tokias bylas ir pateikti išvadą, ar santuokos pripažinimas negaliojančia nepažeis šių asmenų ir jų vaikų teisių ir interesų.“

21 straipsnis. 3.51 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3.51 straipsnio 1 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) abu sutuoktiniai yra visiškai veiksnūs šioje srityje.“

22 straipsnis. 3.55 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 3.55 straipsnio 1 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) vienas sutuoktinis po santuokos sudarymo teismo sprendimu pripažintas neveiksniu šioje srityje ar ribotai veiksnis šioje srityje;“.

2. Pakeisti 3.55 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Neveiksnaus šioje srityje sutuoktinio interesais prašymą dėl santuokos nutraukimo gali paduoti jo globėjas, prokuroras arba globos ir rūpybos institucija. Ribotai veiksnus šioje srityje sutuoktinis prašymą dėl santuokos nutraukimo gali paduoti su rūpintojo sutikimu. Kai rūpintojas sutikimo neduoda, ribotai veiksnus šioje srityje asmens prašymu leidimą paduoti prašymą nutraukti santuoką gali duoti teismas.“

23 straipsnis. 3.58 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3.58 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„3.58 straipsnis. Privalomas globos (rūpybos) institucijos dalyvavimas

Jeigu vienas sutuoktinis yra neveiksnus šioje srityje arba ribotai veiksnus šioje srityje, globos (rūpybos) institucija privalo pateikti teismui išvadą dėl neveiksnaus šioje srityje ar ribotai veiksnus šioje srityje sutuoktinio turtinių teisių užtikrinimo nutraukus santuoką.“

24 straipsnis. 3.72 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3.72 straipsnio 9 dalį ir ją išdėstyti taip:

„9. Kai santuoka nutraukta pagal vieno sutuoktinio prašymą dėl kito sutuoktinio neveiksnumo šioje srityje ar riboto veiksnumo šioje srityje, sutuoktinis, kurio iniciatyva buvo nutraukta santuoka, privalo atlyginti neveiksnaus šioje srityje ar ribotai veiksnus šioje srityje buvusio sutuoktinio gydymo ir priežiūros išlaidas, jeigu jos nėra padengiamos iš valstybinio socialinio draudimo lėšų.“

25 straipsnis. 3.102 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3.102 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Sutuoktinis, kuris teismo sprendimu pripažintas ribotai veiksniu šioje srityje, gali sudaryti vedybų sutartį tik tada, kai yra rašytinis jo rūpintojo sutikimas. Jeigu rūpintojas sutikimo neduoda, sutuoktinio prašymu leidimą sudaryti vedybų sutartį gali duoti teismas.“

26 straipsnis. 3.124 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3.124 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„3.124 straipsnis. Turto padalijimas teismo sprendimu nenutraukiant santuokos

Jeigu vienas sutuoktinis pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje ar ribotai veiksniu tam tikroje srityje arba jis nuostolingai tvarko bendrą turtą ar savo veiksmais kelia pavojų bendrajai jungtinei sutuoktinių nuosavybei ir šeimos interesams, ar be pakankamo pagrindo neprisideda prie šeimos poreikių tenkinimo, tai kitas sutuoktinis turi teisę kreiptis į teismą dėl turto padalijimo.“

27 straipsnis. 3.144 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3.144 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„3.144 straipsnis. Tėvystės pripažinimas be motinos sutikimo

1. Jei vaiko motina yra mirusi, neveiksni šioje srityje ar dėl kitų priežasčių negali paduoti pareiškimo pripažinti tėvystę su vaiko tėvu, ar tėvystės pripažinti nesutinka nepilnamečio, neveiksnaus šioje srityje ar ribotai veiksnaus šioje srityje vyro, laikančio save vaiko tėvu, tėvai ar globėjai (rūpintojai), ar raštiškai sutikimo nepatvirtina vaikas, kuriam yra suėję dešimt metų, pareiškimas dėl tėvystės pripažinimo gali būti pagrindas tėvystei registruoti, jei šį pareiškimą patvirtina teismas.

2. Nagrinėdamas pareiškimą dėl tėvystės pripažinimo, kai vaiko motina yra mirusi, neveiksni šioje srityje ar dėl kitų priežasčių negali paduoti pareiškimo kartu su vyru, laikančiu save vaiko tėvu, teismas turi iš vaiko tėvo pareikalauti įrodymų, patvirtinančių tėvystę.

3. Tėvystės pripažinimo pareiškimas negali būti registruojamas, jeigu dėl tėvystės pripažinimo nesutinka pilnametis vaikas.“

28 straipsnis. 3.145 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3.145 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Jei nagrinėjamą pareiškimą dėl tėvystės pripažinimo ginčija nepilnamečio, neveiksnaus šioje srityje ar ribotai veiksnaus šioje srityje vyro, laikančio save vaiko tėvu, tėvai ar globėjai (rūpintojai), pareiškimas perduodamas nagrinėti ieškinio teisena tėvystei nustatyti.“

29 straipsnis. 3.151 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3.151 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Jei vaiko motina ar tėvas yra neveiksnūs šioje srityje arba ribotai veiksnūs šioje srityje, pareikšti ieškinį gali jo globėjai ar rūpintojai.“

30 straipsnis. 3.152 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3.152 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Jeigu asmenys, įrašyti kaip vaiko motina ar tėvas, apie tokį įrašą sužinojo būdami nepilnamečiai ar neveiksnūs šioje srityje arba ribotai veiksnūs šioje srityje, vienerių metų terminas skaičiuojamas nuo tos dienos, kai jie sulaukė pilnametystės arba tapo veiksnūs šioje srityje.“

31 straipsnis. 3.157 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3.157 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Tėvai yra savo neveikusių nepilnamečių vaikų atstovai pagal įstatymą, išskyrus tėvus, teismo sprendimu pripažintus neveiksniais šioje srityje arba ribotai veiksniais šioje srityje.“

32 straipsnis. 3.210 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3.210 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Įvaikintojai negali būti asmenys, teismo pripažinti neveiksniais šioje srityje arba ribotai veiksniais šioje srityje, asmenys, kuriems yra ar buvo apribota tėvų valdžia, buvę vaiko globėjai (rūpintojai), jei globa (rūpyba) panaikinta dėl jų kaltės.“

33 straipsnis. 3.212 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3.212 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Jei įvaikinamo vaiko tėvai yra nepilnamečiai ar neveiksnūs šioje srityje, būtinas jų tėvų arba globėjų (rūpintojų) rašytinis sutikimas, patvirtintas teismo. Jei įvaikinamo vaiko tėvai yra ribotai veiksnūs šioje srityje, būtinas jų ir jų rūpintojų rašytinis sutikimas, patvirtintas teismo. Jeigu rūpintojas sutikimo neduoda, ribotai veiksnus šioje srityje asmens prašymu jo rašytinį sutikimą įvaikinti gali patvirtinti teismas. Šiuo atveju papildomo teismo patvirtinimo nereikalaujama. Jei įvaikinamas vaikas turi įstatymų nustatyta tvarka paskirtą globėją (rūpintoją) (išskyrus valstybinę globos instituciją), būtinas globėjo (rūpintojo) rašytinis sutikimas, patvirtintas teismo.“

34 straipsnis. 3.213 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3.213 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„3.213 straipsnis. Tėvų sutikimo įvaikinti vaiką atšaukimas

1. Tėvai savo duotą sutikimą įvaikinti gali atšaukti, jei dėl įvaikinimo nėra priimtas teismo sprendimas. Atšaukti tėvų, kurie yra neveiksnūs šioje srityje, sutikimą įvaikinti gali globėjai. Tėvai, pripažinti ribotai veiksniais šioje srityje, savo sutikimą įvaikinti gali atšaukti tik kartu su rūpintojais. Jeigu rūpintojai nesutinka atšaukti sutikimą įvaikinti, ribotai veiksnų šioje srityje asmenų prašymu jų sutikimo įvaikinti atšaukimą gali patvirtinti teismas. Šiuo atveju papildomo teismo patvirtinimo nereikalaujama.

2. Pareiškimą dėl sutikimo įvaikinti vaiką atšaukimo tėvai (neveiksnų šioje srityje tėvų globėjai ar ribotai veiksnūs šioje srityje tėvai kartu su rūpintojais) turi įteikti valstybinei įvaikinimo institucijai. Jei vaikas įvaikintas, valstybinė įvaikinimo institucija apie tai praneša tėvams, neatskleisdama įvaikintojų. Prašymą įteikus iki dienos, kurią turi būti nagrinėjamas

teisme prašymas dėl įvaikinimo, valstybinė įvaikinimo institucija praneša teismui, nagrinėjančiam šį prašymą, apie sutikimo atšaukimą ir pasiunčia sutikimo atšaukimo pareiškimą nagrinėti tą sutikimą patvirtinusiui teismui. Prašymo dėl įvaikinimo nagrinėjimas sustabdomas, kol bus išspręstas sutikimo atšaukimo klausimas.

3. Teismas nepatvirtina sutikimo įvaikinti atšaukimo, jei nuo tėvų valdžios apribojimo yra praėję vieneri metai ir tėvų valdžios apribojimas nepanaikintas arba jeigu nustato, kad tėvai (neveiksnių šioje srityje tėvų globėjai ar ribotai veiksnūs šioje srityje tėvai kartu su rūpintojais) duotą sutikimą atšaukia tik siekdami materialinės naudos.“

35 straipsnis. 3.214 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3.214 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„3.214 straipsnis. Įvaikinimas be tėvų sutikimo

Įvaikinamo vaiko tėvų sutikimo nereikalaujama, jeigu tėvai yra nežinomi ar mirę, jeigu tėvams neterminuotai apribota tėvų valdžia arba jeigu tėvai paskelbti mirusiais.“

36 straipsnis. 3.216 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3.216 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„3.216 straipsnis. Įvaikintojo sutuoktinio sutikimas įvaikinti

1. Jeigu vaiką įvaikina vienas iš sutuoktinių, būtinas kito sutuoktinio rašytinis sutikimas įvaikinti. Jeigu kitas sutuoktinis ribotai veiksnus šioje srityje, būtinas šio ribotai veiksnus sutuoktinio ir jo rūpintojo rašytinis sutikimas įvaikinti. Jeigu rūpintojas sutikimo įvaikinti neduoda, ribotai veiksnus šioje srityje sutuoktinio prašymu jo rašytinį sutikimą įvaikinti gali patvirtinti teismas.

2. Kito sutuoktinio sutikimo įvaikinti nereikalaujama, jeigu teismas yra priėmęs sprendimą dėl sutuoktinių gyvenimo skyrium arba jeigu sutuoktinis yra paskelbtas nežinia kur esančiu ar pripažintas neveiksniu šioje srityje.“

37 straipsnis. 3.238 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3.238 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Globa yra nustatoma siekiant įgyvendinti, apsaugoti ir apginti neveiksnaus tam tikroje srityje fizinio asmens teises ir interesus.“

38 straipsnis. 3.239 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3.239 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Rūpyba yra nustatoma siekiant apsaugoti ir apginti ribotai veiksnus tam tikroje srityje fizinio asmens teises ir interesus.“

39 straipsnis. 3.240 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3.240 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„3.240 straipsnis. Globėjo ir rūpintojo teisinė padėtis

1. Globėjas ir rūpintojas yra savo globotinių ir rūpintinių atstovai pagal įstatymą ir gina neveiksnių tam tikroje srityje ar ribotai veiksnių tam tikroje srityje asmenų teises ir interesus be specialaus pavedimo.

2. Globėjas turi teisę sudaryti atstovaujamo neveiksnaus tam tikroje srityje asmens vardu ir interesais visus būtinus sandorius toje srityje.

3. Rūpintojas duoda sutikimą ribotai veiksniam tam tikroje srityje asmeniui sudaryti sandorį, kurio šis negali sudaryti savarankiškai, taip pat padeda ribotai veiksniam tam tikroje srityje asmeniui įgyvendinti kitas jo teises ar įvykdyti pareigas bei saugo jo teises ir teisėtus interesus nuo trečiųjų asmenų piktnaudžiavimo toje srityje.“

40 straipsnis. 3.241 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3.241 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„3.241 straipsnis. Globos ir rūpybos institucijos

1. Globos ir rūpybos institucijos yra savivaldybių institucijos, kurios prižiūri ir kontroliuoja globėjų, rūpintojų ir pagalbą priimant sprendimus teikiančių asmenų veiklą.

2. Asmenų, teismo pripažintų neveiksniais tam tikroje srityje ar ribotai veiksniais tam tikroje srityje, esančių gydymo, auklėjimo ar globos (rūpybos) institucijose, globos ir rūpybos funkcijas atlieka atitinkama gydymo, auklėjimo ar globos (rūpybos) institucija tik tol, kol paskiriamas nuolatinis globėjas ar rūpintojas.

3. Nepilnamečių globos ir rūpybos institucijos yra valstybinė vaiko teisių apsaugos institucija bei kitos šioje knygoje numatytos institucijos.“

41 straipsnis. 3.242 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3.242 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„3.242 straipsnis. Globėjo ir rūpintojo paskyrimas

1. Teismas, pripažinęs asmenį neveiksniu tam tikroje srityje ar ribotai veiksnium tam tikroje srityje, privalo nedelsdamas paskirti šio asmens globėją ar rūpintoją toje srityje.

2. Nepilnamečio globėjas ar rūpintojas skiriamas šios knygos XVIII skyriaus normų nustatyta tvarka.

3. Globėju ar rūpintoju gali būti skiriamas tik veiksnus šioje srityje fizinis asmuo ir tik tuo atveju, kai yra jo rašytinis sutikimas. Skiriant asmenį globėju ar rūpintoju, turi būti atsižvelgiama į jo moralines ir kitokias savybes, jo galimybę įgyvendinti globėjo ar rūpintojo funkcijas, jo santykius su asmeniu, kuriam nustatoma globa ar rūpyba, į globotinio ar rūpintinio pageidavimą, į globėjo ar rūpintojo pageidavimą bei kitas turinčias reikšmės aplinkybes.

4. Šio straipsnio normos netaikomos, jeigu globėju ar rūpintoju yra paskirta atitinkama gydymo, auklėjimo ar globos (rūpybos) institucija, kurioje yra neveiksnus tam tikroje srityje ar ribotai veiksnus tam tikroje srityje asmuo.“

42 straipsnis. 3.243 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 3.243 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Globėjas, kuris yra globotinio tėvas, motina ar kitas artimasis giminaitis, pareigas atlieka neatlygintinai. Kitais atvejais globėjas turi teisę į savo patirtų būtinų išlaidų, susijusių su globėjo pareigomis, atlyginimą iš neveiksnaus tam tikroje srityje asmens turto. Šių išlaidų dydį ir jų atlyginimo tvarką nustato teismas pagal globėjo prašymą.“

2. Pakeisti 3.243 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Rūpintojas, kuris yra ribotai veiksnus tam tikroje srityje asmens tėvas, motina ar kitas artimasis giminaitis, visais atvejais pareigas atlieka neatlygintinai. Kitais atvejais rūpintojas turi teisę į savo patirtų būtinų išlaidų, susijusių su rūpintojo pareigomis, atlyginimą iš ribotai veiksnus tam tikroje srityje asmens turto. Šių išlaidų dydį ir jų atlyginimo tvarką nustato teismas pagal rūpintojo prašymą.“

3. Pakeisti 3.243 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Jeigu išnyksta aplinkybės, dėl kurių asmuo buvo pripažintas neveiksnium tam tikroje srityje ar ribotai veiksnium tam tikroje srityje, asmens globėjas ar rūpintojas turi kreiptis į teismą dėl asmens pripažinimo veiksnium.“

43 straipsnis. 3.244 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 3.244 straipsnio pavadinimą ir jį išdėstyti taip:

„3.244 straipsnis. Neveiksnaus tam tikroje srityje ir ribotai veiksnus tam tikroje srityje asmens turto ir pajamų naudojimas“.

2. Pakeisti 3.244 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Neveiksnaus tam tikroje srityje ar ribotai veiksnus tam tikroje srityje asmens turtą ir jo duodamas pajamas globėjas ar rūpintojas turi naudoti išimtinai neveiksnaus tam tikroje srityje ar ribotai veiksnus tam tikroje srityje asmens interesais.“

3. Pakeisti 3.244 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Visais atvejais yra reikalingas išankstinis teismo leidimas, jeigu globėjas nori parduoti, dovanoti ar kitokiu būdu perleisti globotinio nekilnojamąjį daiktą ar daiktines teises, jį išnuomoti, perduoti neatlygintinai naudotis, įkeisti ar kitokiu būdu suvaržyti teises į nekilnojamąjį daiktą ar daiktines teises, taip pat sudaryti bet kokią kitą sandorį, jeigu dėl šio sandorio globotinio turtas sumažėtų ar būtų perleistos ar suvaržytos globotinio daiktinės teisės. Šios taisyklės taip pat taikomos ir tais atvejais, kai rūpintojas ketina duoti sutikimą tam tikroje srityje ribotai veiksniam asmeniui sudaryti analogišką sandorį.“

44 straipsnis. 3.245 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 3.245 straipsnio pavadinimą ir jį išdėstyti taip:

„3.245 straipsnis. Neveiksnaus tam tikroje srityje ir ribotai veiksnus tam tikroje srityje asmens turto administravimas“.

2. Pakeisti 3.245 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Tais atvejais, kai neveiksnaus tam tikroje srityje ar ribotai veiksnus tam tikroje srityje asmuo turi nekilnojamųjų ar kilnojamųjų daiktų, kuriems reikalinga nuolatinė priežiūra (įmonė, žemė, pastatas ir kt.), teismas savo nutartimi paskiria turto administratorių. Turto administratoriumi gali būti skiriamas globėjas (rūpintojas) arba kitas asmuo. Turto administratoriui yra taikomi šio kodekso normų nustatyti globėjo ir rūpintojo veiksmų apribojimai.“

45 straipsnis. 3.246 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3.246 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Globėjas ar rūpintojas, kurie netinkamai atlieka pareigas, neužtikrina globotinio ar rūpintinio teisių ir interesų apsaugos, naudojasi savo teisėmis savanaudiškais tikslais, gali būti teismo nutartimi nušalinti nuo globėjo ar rūpintojo pareigų. Jeigu šiais globėjo ar rūpintojo veiksmais buvo padaryta žala neveiksniui tam tikroje srityje ar ribotai veiksniam tam tikroje srityje asmeniui, globėjas ar rūpintojas privalo ją atlyginti. Kreiptis į teismą dėl globėjo ar rūpintojo nušalinimo turi teisę pats neveiksnaus tam tikroje srityje ar ribotai veiksnus tam tikroje srityje asmuo, globos (rūpybos) institucijos arba prokuroras.“

46 straipsnis. 3.257 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3.257 straipsnio 5 punktą ir jį išdėstyti taip:

„5) tėvai arba turimas vienintelis iš tėvų nustatyta tvarka pripažinti neveiksniais šioje srityje.“

47 straipsnis. 3.269 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 3.269 straipsnio 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) pripažintas neveiksniu šioje srityje arba ribotai veiksnio šioje srityje;“.

2. Pakeisti 3.269 straipsnio 8 punktą ir jį išdėstyti taip:

„8) turintis psichikos sutrikimą ar sergantis kitomis ligomis, kurių sąrašą tvirtina Vyriausybės įgaliota institucija.“

48 straipsnis. 3.277 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3.277 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„3.277 straipsnis. Globos ir rūpybos nustatymas

1. Globa teismo sprendimu skiriama pilnamečiam asmeniui, kuris teismo pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje.

2. Rūpyba skiriama pilnamečiam asmeniui, kuris teismo sprendimu pripažintas ribotai veiksnio tam tikroje srityje.“

49 straipsnis. Kodekso trečiosios knygos VII dalies papildymas XIX¹ skyriumi

Papildyti Kodekso trečiosios knygos VII dalį XIX¹ skyriumi:

„XIX¹ SKYRIUS**PAGALBA PRIIMANT SPRENDIMUS****3.279¹ straipsnis. Pagalba priimant sprendimus**

1. Pilnametis veiksnus fizinis asmuo gali raštu sudaryti sutartį su pilnamečiu veiksnio fiziniu asmeniu, kuriuo jis pasitiki, dėl pagalbos priimant sprendimus tam tikrose gyvenimo srityse. Sutartis dėl pagalbos priimant sprendimus gali būti sudaroma, kai asmeniui dėl psichikos sutrikimo arba dėl kitų aplinkybių (amžiaus, ligos ar kitų) sudėtinga priimti geriausiai jo interesus atitinkančius sprendimus. Sutartį dėl pagalbos priimant sprendimus srityse, kuriose yra veiksnus, gali sudaryti ir fizinis asmuo, kuris yra neveiksnius tam tikroje srityje ar ribotai veiksnus tam tikroje srityje.

2. Sutartys dėl pagalbos priimant sprendimus sudaromos notarine forma. Sutartys dėl pagalbos priimant sprendimus ar jų pakeitimai registruojami Neveikusių ir ribotai veikusių asmenų registre. Sutarčiai dėl pagalbos priimant sprendimus ar jos pakeitimams įregistruoti reikalingus duomenis Neveikusių ir ribotai veikusių asmenų registrai pateikia šią sutartį ar jos pakeitimus patvirtinęs notaras ar konsulinis pareigūnas Neveikusių ir ribotai veikusių asmenų registro nuostatų nustatyta tvarka. Sutartis dėl pagalbos priimant sprendimus prieš trečiuosius

asmenis gali būti panaudota ir jiems sukelia teisinės pasekmės tik tuo atveju, jei ji įregistruota Neveiksnių ir ribotai veiksmų asmenų registre.

3. Pagalbą teikiantis asmuo turi vengti savo ir asmens, kuriam teikiama pagalba, interesų konflikto. Jei teikiant pagalbą kilo interesų konfliktas, *mutatis mutandis* taikomos šio kodekso 2.135 straipsnio nuostatos.

4. Pagalbą teikiančių asmenų veiklą prižiūri ir kontroliuoja šio kodekso 3.241 straipsnio 1 dalyje nurodytos globos ir rūpybos institucijos.

3.279² straipsnis. Sprendimų, priimtų naudojantis pagalba, teisinė galia

1. Asmens, sudariusio sutartį dėl pagalbos priimant sprendimus, sprendimai yra jo asmeniniai.

2. Atsakomybė dėl asmens, sudariusio sutartį dėl pagalbos priimant sprendimus, sprendimų ir jų pagrindu atliktų veiksmų tenka asmeniui, kuris priėmė sprendimus.

3.279³ straipsnis. Pagalbos priimant sprendimus teikimo pabaiga

1. Bet kuri iš sutarties dėl pagalbos priimant sprendimus šalių gali kreiptis į notarą ar konsulinį pareigūną ir pateikti pareiškimą dėl sutarties nutraukimo. Pareiškimą dėl sutarties dėl pagalbos priimant sprendimus nutraukimo tvirtina notaras ar konsulinis pareigūnas. Pareiškimą dėl sutarties dėl pagalbos priimant sprendimus nutraukimo patvirtinęs notaras ar konsulinis pareigūnas Neveiksnių ir ribotai veiksmų asmenų registro nuostatų nustatyta tvarka pateikia Neveiksnių ir ribotai veiksmų asmenų registrai duomenis, reikalingus šios sutarties nutraukimo faktui įregistruoti.

2. Sutarties dėl pagalbos priimant sprendimus nutraukimo faktas prieš trečiuosius asmenis gali būti panaudotas ir jiems sukelia teisinių pasekmių tik tuo atveju, jei jis įregistruotas Neveiksnių ir ribotai veiksmų asmenų registre.“

50 straipsnis. 4.80 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 4.80 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Jeigu vienas iš bendraturčių yra neveiksnus šioje srityje ar ribotai veiksnus šioje srityje arba nepilnametis, atidalijant dalį iš bendrosios dalinės nuosavybės turi dalyvauti globos (rūpybos) institucija.“

51 straipsnis. 4.251 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 4.251 straipsnio 1 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) administratorių pripažinus neveiksnium šioje srityje ar ribotai veiksnium šioje srityje;“.

52 straipsnis. 5.15 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 5.15 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Testamentą gali sudaryti tik veiksnus šioje srityje asmuo, kuris suvokia savo veiksmų reikšmę ir pasekmes.“

53 straipsnis. 5.16 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 5.16 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Negalioja testamentas:

- 1) sudarytas neveiksnaus šioje srityje asmens;
- 2) sudarytas ribotai veiksnus šioje srityje asmens;
- 3) kurio turinys neteisėtas ar nesuprantamas.“

54 straipsnis. 5.17 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 5.17 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Vėlesnį testamentą pripažinus negaliojančiu, anksčiau sudarytas testamentas netampa galiojančiu, išskyrus atvejus, kai vėlesnis testamentas pripažįstamas negaliojančiu dėl to, kad jis buvo sudarytas dėl smurto ar realaus grasinimo, taip pat asmens, teismo pripažinto neveiksniu šioje srityje ar ribotai veiksniu šioje srityje.“

55 straipsnis. 5.56 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 5.56 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„5.56 straipsnis. Neveiksnų šioje srityje ir ribotai veiksnų šioje srityje įpėdinių teisės į palikimą įgyvendinimas

Neveiksnų šioje srityje asmenų vardu palikimą priima jų tėvai arba globėjai. Ribotai veiksnūs šioje srityje asmenys palikimą priima tik tėvų arba rūpintojų sutikimu. Jeigu rūpintojas šio sutikimo neduoda, ribotai veiksnus šioje srityje asmens prašymu leidimą priimti palikimą gali duoti teismas.“

56 straipsnis. 5.64 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 5.64 straipsnio 1 dalies 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) nors vienas iš įpėdinių yra neveiksnus šioje srityje ar ribotai veiksnus šioje srityje;“.

57 straipsnis. 6.47 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 6.47 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Prievolės įvykdymas neveiksniam toje srityje kreditoriui laikomas tinkamu prievolės įvykdymu tik tiek, kiek skolininkas įrodo, kad toks įvykdymas tikrai atitiko neveiksnaus toje srityje kreditoriaus interesus ir buvo atliktas jo naudai.“

58 straipsnis. 6.48 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 6.48 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„6.48 straipsnis. Skolininko veiksnumo apribojimas

Jeigu prievolę įvykdė neveiksnus toje srityje ar ribotai veiksnus toje srityje skolininkas, tai negalima ginčyti prievolės įvykdymo remiantis skolininko neveiksnumu toje srityje ar ribotu veiksnumu toje srityje.“

59 straipsnis. 6.56 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 6.56 straipsnio 1 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) kreditorius yra neveiksnus šioje srityje ir neturi globėjo;“.

2. Papildyti 6.56 straipsnio 1 dalį 5 punktu:

„5) kreditorius yra ribotai veiksnus šioje srityje ir jam nepaskirtas rūpintojas.“

60 straipsnis. 6.172 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 6.172 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„6.172 straipsnis. Oferento ar akceptanto mirtis, bankrotas, likvidavimas ar veiksnumo apribojimas

Oferento ar akceptanto mirtis, bankroto bylos jam iškėlimas, likvidavimas, neveiksnumas šioje srityje ar veiksnumo šioje srityje apribojimas daro pasiūlymą sudaryti sutartį negaliojantį, jeigu šie įvykiai atsirado iki akcepto gavimo.“

61 straipsnis. 6.268 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 6.268 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Asmens, pripažinto ribotai veiksnium tam tikroje srityje dėl psichikos sutrikimo, padaryta žala atlyginama bendrais pagrindais.“

2. Pakeisti 6.268 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Jeigu žalos padarė asmuo, kuris savo veiksmų reikšmės suprasti ar jų valdyti negalėjo dėl psichikos sutrikimo, tai teismas gali įpareigoti atlyginti žalą kartu su šiuo asmeniu gyvenantį jo sutuoktinį, tėvus ar pilnamečius jo vaikus, kurie žinojo apie tokią žalą padariusio asmens psichikos būklę, tačiau nesiėmė priemonių, kad tas asmuo būtų pripažintas neveiksnium tam tikroje srityje.“

62 straipsnis. 6.278 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 6.278 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„6.278 straipsnis. Atsakomybė už pripažinto neveiksniu tam tikroje srityje fizinio asmens padarytą žalą

1. Už pripažinto neveiksniu tam tikroje srityje fizinio asmens padarytą žalą atsako jo globėjas arba jį prižiūrėti privalanti institucija, jeigu neįrodo, kad žala atsirado ne dėl jų kaltės.
2. Globėjo ar atitinkamos institucijos pareiga atlyginti žalą nepasibaigia ir tuo atveju, kai žalą padaręs asmuo po jos padarymo pripažįstamas veiksniu.
3. Jeigu globėjas mirė ar neturi pakankamai lėšų žalai, padarytai asmens sveikatai ar gyvybei, atlyginti, o žalą padaręs asmuo turi pakankamai lėšų, tai teismas, atsižvelgdamas į neveiksnaus tam tikroje srityje asmens ir nukentėjusio asmens turtinę padėtį bei kitas turinčias reikšmės bylai aplinkybes, gali išieškoti žalą iš neveiksnaus tam tikroje srityje asmens turto.“

63 straipsnis. 6.280 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 6.280 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

- „3. Tėvai, globėjas ar rūpintojas, taip pat šio kodekso 6.275, 6.276 ir 6.278 straipsniuose nurodytos institucijos, atlyginę nepilnamečio ar pripažinto neveiksniu tam tikroje srityje fizinio asmens padarytą žalą, neturi regreso teisės į šiuos fizinius asmenis.“

64 straipsnis. 6.470 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 6.470 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

- „1. Dovanotojas negali būti neveiksnius šioje srityje asmuo. Ribotai veiksnus šioje srityje asmuo gali būti dovanotojas su rūpintojo sutikimu. Jeigu rūpintojas šio sutikimo neduoda, ribotai veiksnus šioje srityje asmens prašymu leidimą būti dovanotoju gali duoti teismas. Rūpintojo sutikimas nereikalingas, kai ribotai veiksnus šioje srityje asmuo dovanoja simbolines dovanas, kurių vertė neviršija vienos bazinės socialinės išmokos dydžio sumos. Neveiksnaus šioje srityje asmens globėjui draudžiama dovanoti neveiksnaus šioje srityje asmens turtą pastarojo vardu, išskyrus simbolines dovanas, kurių vertė neviršija vienos bazinės socialinės išmokos dydžio sumos.“

2. Pakeisti 6.470 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

- „2. Neveiksniui šioje srityje asmeniui skirtas dovanas turi teisę priimti tik jo globėjas, išskyrus simbolines dovanas, kurių vertė neviršija vienos bazinės socialinės išmokos dydžio sumos. Ribotai veiksnus šioje srityje asmuo turi teisę priimti jam skirtas dovanas su rūpintojo sutikimu. Jeigu rūpintojas šio sutikimo neduoda, ribotai veiksnus šioje srityje asmens prašymu

leidimą priimti dovanas gali duoti teismas. Rūpintojo sutikimas nereikalingas, kai ribotai veiksnus šioje srityje asmuo priima simbolines dovanas, kurių vertė neviršija vienos bazinės socialinės išmokos dydžio sumos.“

65 straipsnis. 6.586 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 6.586 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Gyvenamosios patalpos nuomos sutartis negali būti pripažinta negaliojančia nuomotojo reikalavimu, jei jis, sudarydamas sutartį su asmeniu, kuris buvo tokios būklės, kai negalėjo suprasti savo veiksmų reikšmės ir jų valdyti, ar su neveiksniu šioje srityje arba ribotai veiksnium šioje srityje nuomininku, tai žinojo.“

66 straipsnis. 6.723 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 6.723 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Paslaugų teikėjo mirtis ar neveiknumas šioje srityje arba ribotas veiknumas šioje srityje nutraukia paslaugų sutartį, išskyrus atvejus, kai analogiškas paslaugas turi teisę ir gali taip pat kvalifikuotai teikti paslaugų teikėjo teisių perėmėjai. Paslaugų teikėjo įpėdiniai, žinantys apie užsakymą, privalo imtis jiems prieinamų adekvačių priemonių kliento interesams apsaugoti.“

67 straipsnis. 6.763 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 6.763 straipsnio 1 dalies 7 punktą ir jį išdėstyti taip:

„7) viena iš šalių pripažįstama neveiksnia tam tikroje srityje arba ribotai veiksnia tam tikroje srityje ar nežinia kur esančia.“

68 straipsnis. 6.765 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 6.765 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytos taisyklės taip pat taikomos neveiksniu šioje srityje pripažinto įgaliotinio globėjui, ribotai veiksnium šioje srityje pripažintam įgaliotiniui kartu su rūpintoju arba įgaliotinio, kuriam iškelta bankroto byla, administratoriui.“

69 straipsnis. 6.792 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 6.792 straipsnio 1 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) komisionierius miršta, pripažįstamas neveiksniu šioje srityje arba ribotai veiksnium šioje srityje ar nežinia kur esančiu, likviduojamas arba tampa nemokus (iškeliamas bankroto byla).“

70 straipsnis. 6.967 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 6.967 straipsnio 1 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) kai patikėtinis miršta, pripažįstamas neveiksniu šioje srityje arba ribotai veiksnium šioje srityje ar nežinia kur esančiu, ar likviduojamas;“.

71 straipsnis. 6.978 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 6.978 straipsnio 1 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) pripažinus vieną iš partnerių neveiksniu šioje srityje arba ribotai veiksnium šioje srityje ar nežinia kur esančiu, jeigu jungtinės veiklos sutartis ar vėlesnis likusių partnerių susitarimas nenustato išsaugoti jungtinės veiklos sutartį tarp likusių partnerių, išskyrus atvejus, kai jungtinės veiklos sutartis galioja ir be šio partnerio;“.

72 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 5 dalį, įsigalioja 2016 m. sausio 1 d.

2. Iki šio įstatymo įsigaliojimo priimti teismo sprendimai, kuriais asmenys pripažinti neveiksniais, turi būti peržiūrėti per dvejus metus nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka. Dėl iki šio įstatymo įsigaliojimo pripažinto neveiksniu asmens pripažinimo veiksnium ar ribotai veiksnium gali kreiptis šio įstatymo 5 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.10 straipsnio 4 dalyje nurodyti asmenys arba sprendimą, kuriuo asmuo pripažintas neveiksniu, turi peržiūrėti jį priėmęs teismas savo iniciatyva per šioje dalyje nurodytą terminą.

3. Teismo sprendimai, peržiūrėti šio straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka, vėliau peržiūrimi, kai į teismą kreipiasi šio įstatymo 6 straipsnyje išdėstyta Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.10¹ straipsnyje nurodyta Neveiksnių asmenų būklės peržiūrėjimo komisija.

4. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija teisinio reguliavimo stebėseną reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka organizuoja šiame įstatyme nustatyto teisinio reguliavimo stebėseną.

5. Lietuvos Respublikos Vyriausybė iki šio įstatymo įsigaliojimo priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.